

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2016. Feiten en cijfers

Citation for published version (APA):

Meng, C., & Bles, P. (2017). Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2016. Feiten en cijfers. (ROA Fact sheets; Vol. ROA-F-2017/, No. 002). Maastricht: Research Centre for Education and the Labour Market.

Document status and date:

Published: 01/01/2017

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2016

Feiten en cijfers

ROA Fact Sheet

ROA-F-2017/2

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

1. Inleiding

Het ROA (in samenwerking met het CBS en DESAN Resarch Solutions) verricht jaarlijks onderzoek onder gediplomeerde schoolverlaters naar de overgang van school naar arbeidsmarkt of vervolgopleiding. Deze factsheet presenteert in het kort enkele resultaten van de meting die eind 2016 is gehouden onder de afgestudeerden van het schooljaar 2014-2015, dat wil zeggen ongeveer anderhalf jaar na het voltooien van de opleiding. Voor de volledige resultaten wordt verwezen naar het ROA-rapport 'Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2016'. In totaal zijn rond de 225.000 gediplomeerde schoolverlaters en afgestudeerden benaderd. De totale respons bedroeg 32%.

De resultaten hebben betrekking op nagenoeg de volle breedte van het onderwijs: vmbo, mbo-bol, mbo-bbl, havo, vwo en hbo. Binnen het mbo wordt er nog onderscheid gemaakt tussen enerzijds de twee verschillende leerwegen (bol en bbl) en anderzijds binnen een leerweg tussen de 4 niveaus. De data in de factsheet zijn geaggregeerd over de onderwijssectoren, maar in de bijlage wordt ook nog een overzicht gegeven van de cijfers per opleidingsniveau gedifferentieerd naar studierichting. De resultaten voor het hbo hebben vanwege de vergelijkbaarheid alleen betrekking op de afgestudeerden van voltijd opleidingen.

2. Voorbereiding op de arbeidsmarkt

Middelbare- en hogere beroepsopleidingen dienen jongeren voor te bereiden op een positie op de arbeidsmarkt.¹ Daarnaast dienen opleidingen ook een basis te bieden voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden, zowel in de loopbaan als in eventueel vervolgonderwijs. In Tabel 1 staat het percentage gediplomeerden dat van mening is dat de gevolgde opleiding een (heel) goede basis bood om te starten op de arbeidsmarkt en het percentage gediplomeerden dat van mening is dat de gevolgde opleiding een (heel) goede basis bood om zich verder te ontwikkelen.

Van de mbo-gediplomeerden vindt in totaal 59% de opleiding een goede basis om hun vaardigheden en kennis verder te ontwikkelen, tegenover 50% die de opleiding een goede basis voor een start op de arbeidsmarkt vindt. Binnen het mbo valt op dat de mbo-bbl opleidingen hoger scoren (64%) als basis om te starten op de arbeidsmarkt dan de mbo-bol opleidingen (44%). Aangezien een mbo-bbl opleiding veel meer werkuren bevat dan een mbo-bol opleiding, is het zeer verklaarbaar dat gediplomeerden van een mbo-bbl opleiding zich beter voorbereid voelen op de arbeidsmarkt. Mbo-bbl opleidingen scoren echter ook hoger op de basis voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (67%) dan mbo-bol opleidingen (56%).

¹ Uitzondering zijn daarbij de mbo niveau 1 opleidingen die formeel gezien geen startkwalificatie bieden.

Binnen het mbo-bol en het mbo-bbl geldt verder dat met toenemend diplom niveau de tevredenheid op beide indicatoren in de regel stijgt.

Van de hbo afgestudeerden vind 66% de opleiding een goede basis om hun vaardigheden en kennis verder te ontwikkelen, tegenover 54% die de opleiding een goede basis voor een start op de arbeidsmarkt vindt.

Tabel 1

Opleiding als voorbereiding op de arbeidsmarkt en het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)

	Starten op de arbeidsmarkt (Heel) goede basis (%)	Verder ontwikkelen kennis en vaardigheden (Heel) goede basis (%)
MBO-BOL 1	41	53
MBO-BOL 2	43	56
MBO-BOL 3	46	55
MBO-BOL 4	45	57
MBO-BBL 1	46	55
MBO-BBL 2	58	61
MBO-BBL 3	68	70
MBO-BBL 4	67	70
HBO	54	66

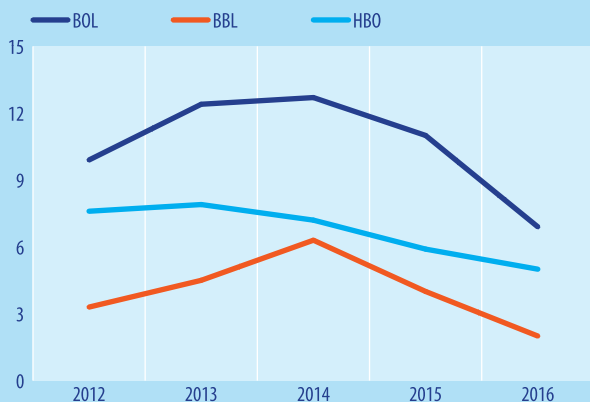
Noot: De vraagstelling wijkt voor de hbo afgestudeerden licht af van de vraagstelling voor de mbo gediplomeerden

3. Succes op de arbeidsmarkt

Het rendement in economische termen van een opleiding hangt af van verschillende factoren bij de start in de arbeidsmarkt. Daarom is de arbeidsmarktintrede van gediplomeerden van het mbo en afgestudeerden van het hbo op verschillende indicatoren onderzocht.

Figuur 1 laat de werkloosheid op enquêtemoment voor de verschillende opleidingstypes zien van 2012 tot 2016. De invloed van de conjunctuur op de werkloosheid is duidelijk zichtbaar in het figuur. Na 2014 (hbo al na 2013) daalt de werkloosheid dankzij de aantrekkende economie en deze trend zet zich duidelijk door in 2016. Onder de mbo-bol gediplomeerden is in 2016 6,9% werkloos (niveau 1: 18,9%; niveau 2: 11,1%; niveau 3: 6,4% en niveau 4: 4,2%). Onder de mbo-bbl gediplomeerden ligt dit aanzienlijk lager, namelijk bij 2% (niveau 1: 11,8%; niveau 2: 2,8%; niveau 3: 0,6% en niveau 4: 1,3%). Onder afgestudeerden van het hbo is 5% werkloos.

Figuur 1
Werkloosheid op enquêtemoment (%)

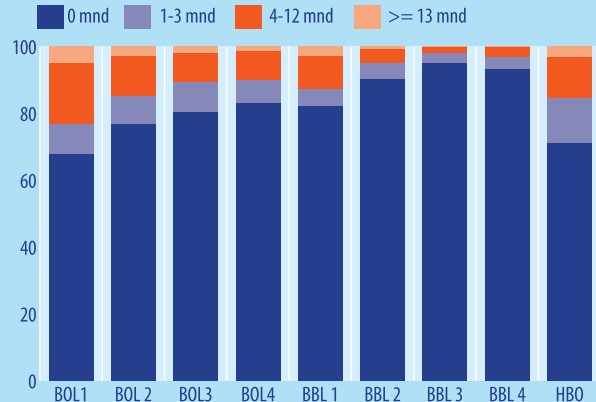

Het werkloosheidspercentage op het enquêtemoment zegt echter niet alles over hoe soepel de intrede op de arbeidsmarkt verlopen is. Daarom zijn in Figuur 2 cijfers met betrekking tot de zoekduur naar de eerste baan opgenomen. Het is zichtbaar dat gediplomeerden van het mbo-bol langer moeten zoeken naar hun eerste baan dan gediplomeerden van het mbo-bbl. Gemiddeld genomen over alle 4 de opleidingsniveaus had 20% van de mbo-bol gediplomeerden te maken met intredewerkloosheid tegenover 8% bij mbo-bbl gediplomeerden. Deze resultaten zijn mogelijk te wijten aan het feit dat bbl-gediplomeerden veelal in dienst treden bij het bedrijf waar ze hun opleiding hebben gevolgd.

Binnen de twee mbo-leerwegen geldt daarnaast dat des te hoger het niveau, des te minder en korter de intredewerkloosheid is. Binnen het mbo-bol onderwijs zijn de verschillen groot. Op niveau 1 kent 32% van de gediplomeerden intredewerkloosheid, waarvan 5%-punt 13 of meer maanden werkloos is. Op niveau 2 is de intredewerkloosheid 23%, waarvan 3%-punt 13 of meer maanden werkloos is. Op niveau 3 heeft 20% te maken met intredewerkloosheid. Hiervan heeft 2%-punt na 13 of meer maanden nog geen baan gevonden. Op niveau 4 is het percentage succesvol afgestudeerden die intredewerkloosheid kent 17%, waarvan 2%-punt 13 maanden of langer.

Inzoomend op het bbl-onderwijs hebben gediplomeerden op niveau 1 in 18% van de gevallen last van intredewerkloosheid. Het percentage werkzoekenden na 13 maanden of langer bedraagt 3%. Op niveau 2 heeft 10% last van intredewerkloosheid, maar slechts 1% is 13 maanden of langer werkloos. Voor afgestudeerden van niveau 3 geldt dat 5% werkloos is na afronding van de opleiding en dat voor een zeer klein deel van de afgestudeerden dit 13 maanden of langer duurt. Op niveau 4 vindt 7% niet direct een baan en ook hier is bijna alle werkloosheid opgelost na 13 maanden. Van de hbo'ers heeft 29% te maken met intredewerkloosheid. Hiervan is 3%-punt intredewerkloosheid van 13 maanden of meer.

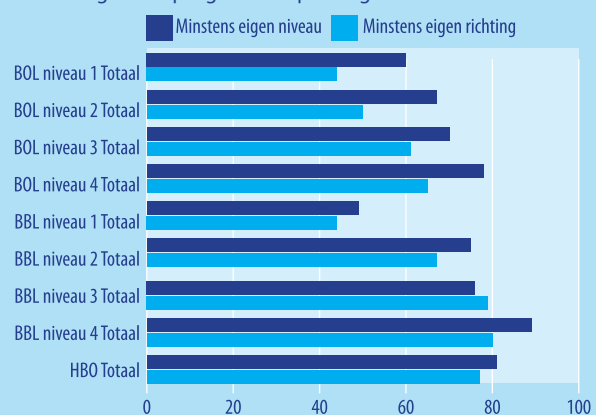
Figuur 2
Intredewerkloosheid (%)

Naast werkloosheidscijfers zijn er nog enkele andere belangrijke indicatoren die een beeld geven van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Figuur 3 laat zien hoe goed het werk van schoolverlaters aansluit bij hun afgeronde opleiding wat betreft niveau en richting. Onder de afgestudeerden van het mbo is het 75% dat een baan op minimaal het eigen opleidingsniveau heeft, waarbij bbl-gediplomeerden vaker een baan op minstens het eigen niveau heeft (77%) dan bol-gediplomeerden (72%). Bij het hbo heeft gemiddeld 81% een baan op minstens het eigen niveau.

Naast het niveau van de functie is ook de richting van de functie van belang om iets te kunnen zeggen over de kwaliteit van de baan. Uit Figuur 3 blijkt dat gediplomeerde schoolverlaters van het laagste niveau binnen het mbo het minst vaak werkzaam zijn binnen het eigen beroepsdomein. Het vaakst werkzaam binnen het eigen beroepsdomein zijn gediplomeerden van niveau 4 (bol niveau 4 65% en bbl niveau 4 80%), en het minst vaak gediplomeerden van niveau 1 (bol niveau 1 44%, bbl niveau 1 44%). Van de hbo'ers werkt 77% in de eigen of verwante richting.

Figuur 3
Aansluiting werk op afgeronde opleiding

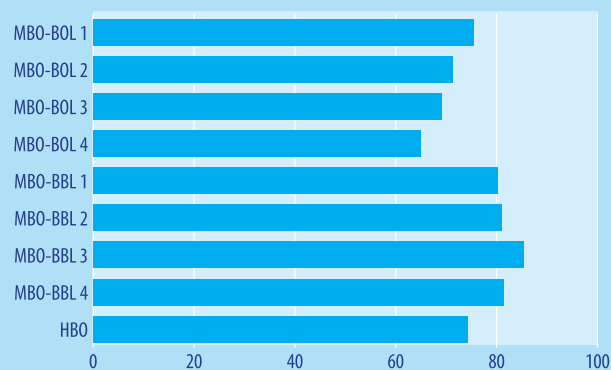

Als aanvulling op deze objectieve indicatoren is de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt ook vastgesteld door middel van een meer subjectieve manier, namelijk door de respondenten te vragen hoe tevreden ze zelf zijn

over de aansluiting tussen hun functie en de door hun gevolgde opleiding.

Overwegend kan gesteld worden dat mbo-bbl gediplomeerden tevredener zijn dan mbo-bol gediplomeerden. Bij het mbo-bbl vindt 83% van de gediplomeerden de aansluiting voldoende tot goed, en bij het mbo-bol 70%. Afgestudeerden van het hbo zitten hierbij tussenin: 75% beoordeelt de aansluiting voldoende of goed.

Figuur 4
Aansluiting gevolgde opleiding en huidige functie (%)

Een andere indicator voor de kwaliteit van het werk en de transitie tussen onderwijs en arbeidsmarkt is de beloning die werkzame schoolverlaters ontvangen. In Tabel 2 wordt per opleidingsniveau het gemiddelde bruto uurloon, het bruto maandloon en het aantal uren dat men per week werkt, weergegeven. Merk op dat het uurloon een eerlijkere vergelijking biedt dan het maandloon, omdat verschillen in het maandloon ook veroorzaakt kunnen worden door het aantal gewerkte uren.

Tabel 2
Gemiddelde bruto uurloon (€)

	uurloon	maandloon	aantal uren per week
MBO-BOL 1	6,5	725	26,2
MBO-BOL 2	8,0	1.033	28,7
MBO-BOL 3	9,3	1.213	28,9
MBO-BOL 4	10,5	1.450	31,1
MBO-BBL 1	9,5	1.432	32,0
MBO-BBL 2	9,8	1.523	34,8
MBO-BBL 3	12,3	1.793	33,5
MBO-BBL 4	13,7	2.042	34,0
HBO	13,9	2.008	33,8

Voor zowel het mbo-bol als het mbo-bbl geldt in de regel dat hoe hoger het behaalde opleidingsniveau is, hoe hoger het uurloon is. Dit geldt tevens voor het bruto maandloon. Gemiddeld is het uurloon van mbo-bol gediplomeerden lager (€9,63) dan het uurloon van mbo-bbl gediplomeerden (€11,80). Bij de gediplomeerden van bol varieert het bruto uurloon tussen € 6,49 (niveau 1) en € 10,64 (niveau 4) en bij de gediplomeerden van bbl tussen € 9,48 (niveau 1) en € 13,75 (niveau 4). Het gemiddelde uurloon van hbo afgestudeerden ligt hoger (€13,89) dan die van het mbo-bol of mbo-bbl. Binnen het mbo-bol en mbo-bbl geldt dat

des te hoger het niveau is, des te meer uren men werkt. Gediplomeerden van het hbo werken gemiddeld net iets minder uren per week dan gediplomeerden van het mbo-bbl niveau 4.

Tevredenheid met functie

Hoewel alle besproken onderdelen een belangrijke indicator zijn van het succes van de opleiding en de startersfunctie, is de tevredenheid van de schoolverlaters met hun huidige functie misschien nog wel het belangrijkste. Deze tevredenheid wordt gemeten op twee indicatoren, namelijk de algemene tevredenheid met de huidige functie en de tevredenheid met carrièreperspectieven die de functie biedt. In Tabel 3 wordt per opleidingsniveau de tevredenheid met de huidige functie en de tevredenheid met carrièreperspectieven die de functie biedt weergegeven.

Overall kan geconcludeerd worden dat de werkende gediplomeerden van het mbo en de afgestudeerden van het hbo in grote mate tevreden zijn met hun huidige functie. Tussen de 69% (hbo) en 79% (mbo-bbl niveau 2 en 3) is (zeer) tevreden. De hbo afgestudeerden zijn daarbij het meest tevreden over de geboden carrièreperspectieven: 61% schat deze (heel) goed in. Dit is duidelijk hoger dan onder de werkende gediplomeerden van het mbo. Daar varieert het aandeel dat de carrièreperspectieven (heel) goed inschat tussen de 31% (mbo-bbl niveau 1) en 48% (mbo-bbl niveau 2).

Tabel 3
Tevredenheid met huidige functie en carrièreperspectieven (%)

	BOL 1	BOL 2	BOL 3	BOL 4	BBL 1	BBL 2	BBL 3	BBL 4	HBO
Tevreden met functie	73	74	74	74	71	79	79	77	69
Goede carrièreperspectieven	34	40	39	40	31	48	46	46	61

4. Doorstroom naar vervolgopleiding

Na het behalen van hun diploma kunnen jongeren er voor kiezen om een vervolg te geven aan hun onderwijsloopbaan in plaats van zich direct aan te bieden op de arbeidsmarkt. In Figuur 5 staat een overzicht van de kwalificerende vervolgtrajecten van de gediplomeerde schoolverlaters uit het onderzoek.

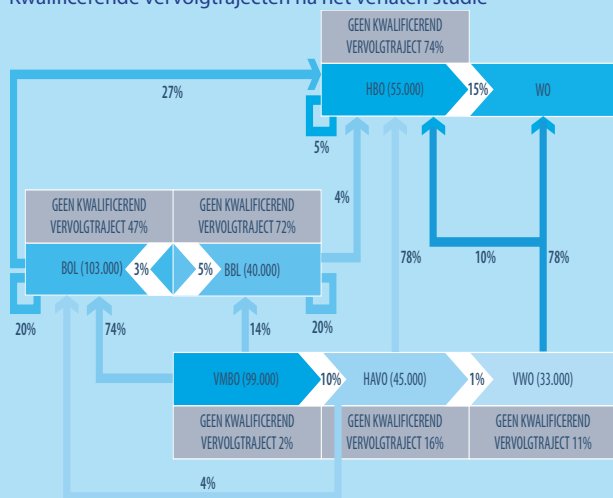
De doorstroom naar het vervolgonderwijs neemt af naarmate het niveau van het behaalde certificaat toeneemt. Het vmbo wordt niet als een startkwalificatie gezien, en dit blijkt ook uit de doorstroom van 98% naar een vervolgonderwijs. De doorstroom is voornamelijk naar een mbo-bol opleiding (74%), en voor een deel naar een mbo-bbl opleiding (14%). Daarnaast stroomt nog een deel (10%) door

naar de havo.² Na het behalen van een mbo-bol diploma, gaat nog 53% een volgende opleiding volgen: 27%-punt gaat naar een hbo-opleiding, 20%-punt naar een andere mbo-bol opleiding en 5%-punt naar een mbo-bbl opleiding. Vanuit het mbo-bbl gaan er minder verder leren dan vanuit het mbo-bol, maar dit is nog steeds 28%. De meeste kiezen voor een andere mbo-bbl opleiding erachteraan (20%), maar ook 3% gaat een mbo-bol opleiding volgen en nog eens 4% naar een hbo-opleiding.

Vanuit de havo gaat 84% direct door met een vervolgopleiding. Verreweg de meeste kiezen een hbo-opleiding als vervolg op hun havo diploma (78%), maar ook nog 4% kiest voor een mbo-bol opleiding en 1% gaat door naar het vwo. Vanuit het vwo gaat 89% direct verder leren na het diploma. Het merendeel kiest voor een wo-opleiding (78%), en ook een deel voor een hbo-opleiding (10%). De gediplomeerden van de havo of het vwo die niet gaan verder leren verlaat in de regel slechts tijdelijk het onderwijs, aangezien velen van hen een sabbatical nemen en een jaar gaan reizen of andere plannen hebben voordat ze met hun vervolgopleiding starten.

Vanuit het hbo besluit ook nog eens een kwart (24%) een volgende opleiding te gaan volgen. De meeste kiezen voor een wo-opleiding (14%), maar ook een andere hbo-opleiding (5%) komt voor.

Figuur 5
Kwalificerende vervolgotrajecten na het verlaten studie

Aan de schoolverlaters die doorstromen naar een vervolgopleiding is gevraagd hoe zij de aansluiting beoordelen tussen de voltooide opleiding en de vervolgopleiding. Figuur 6 geeft weer welk deel van de verder lerende schoolverlaters deze aansluiting voldoende of goed vindt. De overgrote meerderheid van de doorstromers naar een vervolgopleiding (78%) is van mening dat de aansluiting tussen de eerder

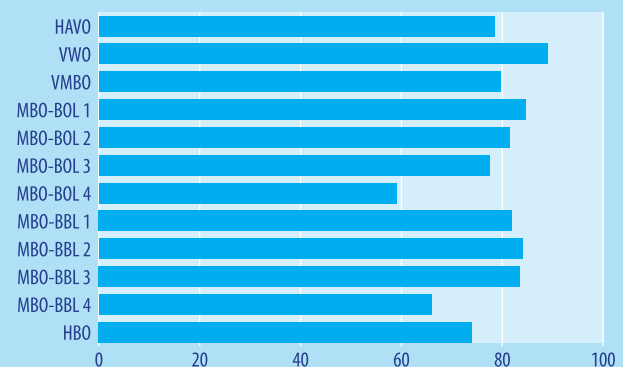
gevolgde opleiding en de vervolgopleiding voldoende tot goed is.

Bij het middelbaar onderwijs beoordelen vwo gediplomeerden hun opleiding het beste (89% is tevreden) en havisten beoordelen de aansluiting het minst als voldoende (78% is tevreden).

Binnen het mbo is te zien dat mbo-bol gediplomeerden overwegend kritischer zijn over de aansluiting dan mbo-bbl gediplomeerden. Over alle niveaus samen vinden 82% van de mbo-bbl gediplomeerden en 70% van de mbo-bol gediplomeerden de aansluiting voldoende. Binnen het mbo valt op dat de hogere niveaus minder tevreden zijn over de aansluiting dan de lagere niveaus. Is bij niveau 1 nog 85% (mbo-bbl 1) en 81% (mbo-bbl 1) tevreden, bij niveau 4 is er nog slechts 65% (mbo-bbl 4) en 59% (mbo-bol 4) tevreden. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden dat voor de gediplomeerden van de lagere mbo-bol opleidingen de doorstroom naar een vervolgopleiding in de regel binnen het mbo plaatsvindt, terwijl doorleren voor de gediplomeerden van het mbo niveau 4 in de regel een overstap naar het hbo betekent.

Vanuit het hbo is 74% tevreden over de aansluiting op het vervolgonderwijs.

Figuur 6
Aansluiting voltooide opleiding en vervolgopleiding (%)

Om meer inzicht te krijgen in het succes van een vervolgopleiding laat Figuur 7 zien welk deel van de jongeren op moment van enquêtering (ongeveer anderhalf jaar na het behalen van het diploma) de vervolgopleiding (voortijdig) heeft verlaten. Hierbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen studiewisselaars (gestopt met de studie maar meteen met een andere begonnen) en netto uitval (verdwenen uit het vervolgonderwijs).

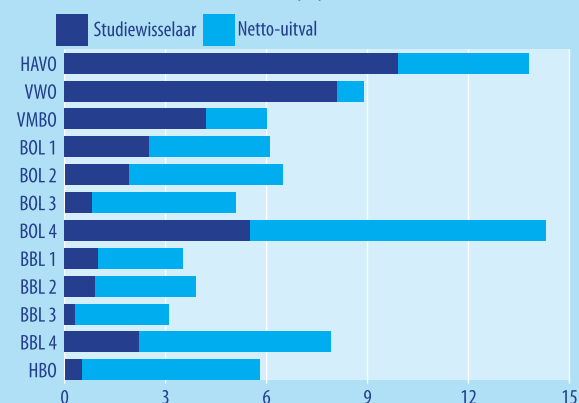
Onder de gediplomeerden van het middelbaar onderwijs die met een vervolgopleiding zijn gestart komen de meeste studiewisselaars voor bij de havo (10%), gevolgd door vwo-ers (8%) en vmbo-ers (4%). De meeste netto uitval binnen het voortgezet onderwijs komt voor bij de havisten die een vervolgopleiding zijn gaan doen (4%), gevolgd door vmbo-ers (2%) en de vwo-ers (1%).

Onder de gediplomeerden van het mbo is te zien dat er bij de gediplomeerden van het mbo-bol die een vervolgopleiding zijn gaan doen meer studiewisselaars voorkomen dan bij de gediplomeerden van het mbo-bbl die verder zijn

² De leerweg vmbo tl kent de meeste leerlingen die een vervolgopleiding op het havo gaan volgen, namelijk 19%.

gaan leren. Bij de gediplomeerden van het mbo-bol die verder zijn gaan leren wisselt nog 4% van studie, bij het mbo-bbl (nagenoeg) niemand (1%). De netto uitval is bij het mbo-bol ook hoger (6%) dan bij het mbo-bbl (2%). Onder de afgestudeerden van het hbo die verder zijn gaan studeren is er sprake van 6% uitval en (nagenoeg) geen studiewisselaars (0%).

Figuur 7
Netto uitval en studiewisselaars (%)

5. Tevredenheid opleiding

Op basis van verschillende indicatoren is de tevredenheid van de schoolverlaters over de door hun gevolgde opleiding gemeten. Hierbij is zowel naar inhoudelijke onderwijszaken (zoals de inhoud van de vakken, manier van lesgeven) als naar meer materiële en praktische aspecten (zoals voorzieningen) gekeken.

Als samenvattend oordeel is de gediplomeerden gevraagd of ze achteraf gezien opnieuw voor dezelfde opleiding zouden kiezen (zie Tabel 4). Van alle gediplomeerde schoolverlaters zou 82% dezelfde opleiding weer opnieuw kiezen. Dit percentage laat zien dat de overgrote meerderheid van de respondenten nog steeds achter de door hun gemaakte studiekeuze staan.

Binnen het mbo zijn gediplomeerden van het mbo-bbl relatief vaker tevreden met hun opleiding dan gediplomeerden van het mbo-bol. Over alle niveaus samengenomen zou 84% van alle mbo-bbl gediplomeerden dezelfde opleiding opnieuw kiezen, tegenover 75% van alle mbo-bol gediplomeerden. Binnen het mbo zijn de gediplomeerden van de hogere niveaus achteraf gezien vaker tevreden over

hun keuze dan gediplomeerden van de lagere niveaus. Op niveau 4 is 78% (mbo-bol) en 85% (mbo-bbl) tevreden, op niveau 1 nog 66% (mbo-bol) en 79% (mbo-bbl). Vervolgens zijn afgestudeerden van het hbo met bijna vier op de vijf ook tevreden over hun opleidingskeuze: hier zou 79% achteraf gezien dezelfde opleiding kiezen.

Tabel 4
Tevredenheid achteraf (%)

	Opleidingskeuze	
	Dezelfde opleiding	Andere opleiding
VMBO	89	11
MBO-BOL 1	66	34
MBO-BOL 2	72	28
MBO-BOL 3	74	26
MBO-BOL 4	78	22
MBO-BBL 1	79	21
MBO-BBL 2	82	18
MBO-BBL 3	85	15
MBO-BBL 4	85	15
HBO	79	21

Algemeen

	Opleiding goede basis om te starten op arbeidsmarkt (%)	Opleiding goede basis voor verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)	Opleiding achteraf opnieuw kiezen (%)
VMBO	-	61	89
VMBO theoretische leerweg	-	63	91
VMBO landbouw	-	57	88
VMBO techniek	-	65	86
VMBO economie	-	59	88
VMBO gezondheidszorg	-	58	87
VMBO intersectoraal	-	57	88
MBO	50	59	78
BOL	44	56	75
BOL 1	41	53	66
BOL 2	43	56	72
BOL 2 landbouw	36	52	68
BOL 2 techniek	45	57	75
BOL 2 economie	43	54	68
BOL 2 gezondheidszorg	42	58	76
BOL 3	46	55	74
BOL 3 landbouw	37	47	70
BOL 3 techniek	51	58	77
BOL 3 economie	39	52	70
BOL 3 gezondheidszorg	56	63	80
BOL 3 gedrag en maatschappij	44	54	74
BOL 4	45	57	78
BOL 4 landbouw	40	54	74
BOL 4 techniek	52	59	80
BOL 4 economie	39	54	77
BOL 4 gezondheidszorg	53	61	82
BOL 4 gedrag en maatschappij	38	56	76
BBL	64	67	84
BBL 1	46	55	79
BBL 2	58	61	82
BBL 2 landbouw	52	59	84
BBL 2 techniek	62	63	86
BBL 2 economie	52	58	75
BBL 2 gezondheidszorg	51	62	79
BBL 3	68	70	85
BBL 3 landbouw	61	66	81
BBL 3 techniek	69	69	88
BBL 3 economie	56	62	79
BBL 3 gezondheidszorg	79	79	85
BBL 3 gedrag en maatschappij	63	67	83

Algemeen

	Opleiding goede basis om te starten op arbeidsmarkt (%)	Opleiding goede basis voor verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)	Opleiding achteraf opnieuw kiezen (%)
BBL 4	67	70	85
BBL 4 landbouw	55	74	80
BBL 4 techniek	71	71	88
BBL 4 economie	58	64	80
BBL 4 gezondheidszorg	75	73	87
BBL 4 gedrag en maatschappij	65	69	79
HBO	54	66	79
HBO landbouw	59	71	80
HBO techniek	65	71	85
HBO economie	53	64	72
HBO gezondheidszorg	56	71	84
HBO gedrag en maatschappij	44	63	75
HBO onderwijs	62	62	88
HBO taal en cultuur	29	72	84
Totaal	51	61	82

Bron: ROA (SIS)

Vervolgopleiding

	Aansluiting redelijk/goed (%)	Netto uitval in vervolopleiding (%)	Studiewisselaar in vervolopleiding (%)
HAVO/VWO	83	3	9
HAVO	78	4	10
VWO	89	1	8
VMBO	79	2	4
VMBO theoretische leerweg	81	1	5
VMBO landbouw	72	4	2
VMBO techniek	81	1	4
VMBO economie	82	2	4
VMBO gezondheidszorg	80	3	3
VMBO intersectoraal	78	3	4
MBO	72	6	3
BOL	70	7	4
BOL 1	85	4	2
BOL 2	81	5	2
BOL 2 landbouw	76	5	2
BOL 2 techniek	80	4	2
BOL 2 economie	80	5	2
BOL 2 gezondheidszorg	86	5	2
BOL 3	78	4	1
BOL 3 landbouw	79	8	0
BOL 3 techniek	75	3	1
BOL 3 economie	75	4	1
BOL 3 gezondheidszorg	83	5	1
BOL 3 gedrag en maatschappij	80	6	1
BOL 4	59	9	6
BOL 4 landbouw	54	10	5
BOL 4 techniek	60	9	4
BOL 4 economie	58	9	7
BOL 4 gezondheidszorg	62	7	4
BOL 4 gedrag en maatschappij	57	9	6
BBL	82	3	1
BBL 1	82	3	1
BBL 2	84	3	1
BBL 3	83	3	0
BBL 4	65	6	2

Vervolgopleiding

	Aansluiting redelijk/goed (%)	Netto uitval in vervolgopleiding (%)	Studiewisselaar in vervolgopleiding (%)
HBO	74	5	0
HBO landbouw	68	7	2
HBO techniek	68	8	1
HBO economie	74	5	0
HBO gezondheidszorg	78	4	0
HBO gedrag en maatschappij	73	8	0
HBO onderwijs	82	3	0
HBO taal en cultuur	-	4	0
Totaal	78	3	5

Bron: ROA (SIS)

Arbeidsmarkt

	Minimaal op eigen niveau (%)	Eigen/verwante richting (%)	Aansluiting voldoende/goed (%)	Werkloos (%)	Intrede werkloosheid > 3 mnd. (%)	Bruto uurloon (euro)
MBO	75	66	76	5	10	10,53
BOL	72	60	70	7	12	9,63
BOL 1	60	44	72	19	23	6,49
BOL 2	67	50	70	11	15	8,03
BOL 2 landbouw	64	49	68	11	17	7,31
BOL 2 techniek	73	55	72	10	15	8,57
BOL 2 economie	63	48	69	10	13	7,99
BOL 2 gezondheidszorg	66	49	72	14	15	7,64
BOL 3	70	61	70	6	10	9,33
BOL 3 landbouw	56	51	63	5	11	7,72
BOL 3 techniek	69	68	69	5	12	10,29
BOL 3 economie	58	45	61	10	13	8,61
BOL 3 gezondheidszorg	79	70	79	3	5	9,90
BOL 3 gedrag en maatschappij	80	73	75	7	13	9,59
BOL 4	78	65	69	4	11	10,46
BOL 4 landbouw	72	58	65	5	11	9,21
BOL 4 techniek	78	68	71	4	11	11,10
BOL 4 economie	73	54	63	6	11	9,63
BOL 4 gezondheidszorg	87	79	78	2	7	11,43
BOL 4 gedrag en maatschappij	77	66	66	4	12	10,01
BBL	77	74	83	2	4	11,80
BBL 1	49	44	81	12	13	9,48
BBL 2	75	67	82	3	5	9,81
BBL 2 landbouw	70	60	78	2	5	10,75
BBL 2 techniek	77	71	81	2	3	10,38
BBL 2 economie	68	55	81	4	9	8,40
BBL 2 gezondheidszorg	78	71	81	6	7	9,24
BBL 3	76	79	86	1	2	12,27
BBL 3 landbouw	66	68	78	2	3	11,88
BBL 3 techniek	72	82	84	0	1	13,18
BBL 3 economie	65	63	81	2	4	9,88
BBL 3 gezondheidszorg	89	87	92	0	1	13,11
BBL 3 gedrag en maatschappij	90	81	88	0	4	13,09
BBL 4	89	80	82	1	3	13,75
BBL 4 landbouw	82	76	73	0	4	12,42
BBL 4 techniek	86	84	82	0	1	14,88
BBL 4 economie	80	66	78	3	4	11,75
BBL 4 gezondheidszorg	96	90	86	1	2	14,64
BBL 4 gedrag en maatschappij	94	77	77	4	10	14,41

Arbeidsmarkt

	Minimaal op eigen niveau (%)	Eigen/verwante richting (%)	Aansluiting voldoende/goed (%)	Werkloos (%)	Intrede werkloosheid > 3 mnd. (%)	Bruto uurloon (euro)
HBO	81	77	75	5	15	13,89
HBO landbouw	76	73	75	5	17	12,76
HBO techniek	87	83	79	4	16	14,70
HBO economie	83	67	69	7	15	13,63
HBO gezondheidszorg	84	89	83	3	14	14,99
HBO gedrag en maatschappij	59	80	71	6	20	13,44
HBO onderwijs	92	92	87	3	10	14,83
HBO taal en cultuur	65	63	69	3	17	10,70
Totaal ¹	77	69	75	5	11	11,84

¹= inclusief VMBO

Bron: ROA (SIS)

Trendcijfers werkloosheid

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MBO-BOL 1/2	8	8	12	12	16	15	21	22	18	12
MBO-BOL 3/4	2	3	5	4	6	8	10	10	9	5
MBO-BBL 1/2	3	1	4	4	5	5	6	7	6	4
MBO-BBL 3/4	1	1	2	1	2	2	3	5	3	1
HBO	3	3	6	5	6	8	8	7	6	5

-: Niet beschikbaar

Toelichting: Het jaartal heeft betrekking op het meetjaar. In 2012 is het cohort 2010-2011 bevraagd.

Schoolverlatersinformatiesysteem

Een openbaar toegankelijke bron van data

Algemeen

De subsidiemiddelen beschikbaar gesteld door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maken de basisvoorziening mogelijk. De databestanden zijn daarbij vrij toegankelijk en maken daarmee een breed pallet van strategisch onderzoek mogelijk, van proefschriften, wetenschappelijke beleidsrelevante artikelen tot landelijke beleidsrapportages. De jaarlijkse databestanden afkomstig van het SchoolverlatersInformatieSysteem zijn beschikbaar via www.dans.knaw.nl. Voor ondersteuning bij het gebruik van de databestanden zijn de onderzoekers van het ROA bereikbaar via secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl.

Cijfers afkomstig van het SchoolverlatersInformatieSysteem zijn recent onder andere gebruikt voor:¹

- Studiekeuze 123 website;
- Studie in cijfers;
- Keuzegids MBO, Keuzegids HBO;
- Onderwijs in Cijfers van het Ministerie van OCW;
- Commissie Macrodoelmatigheid: Arbeidsmarktperspectief mbo niveau 2;
- SCP: Eerste treden op de arbeidsmarkt;
- Onderwijsinspectie: De staat van het onderwijs – onderwijsverslag;
- Onderwijsinspectie: Beginnende leraren kijken terug, deel 1: de pabo;
- Onderwijsinspectie: Beginnende leraren kijken terug, deel 2: de Tweedegraads Lerarenopleidingen;
- SEO/ECBO/ROA: Klaar voor de groei: Monitor uitrol Associate degree;
- MBO raad: Feiten en cijfers;
- ECBO: Het Nederlandse onderwijs geketend: Doorstroom in en tussen vo en mbo;
- ECBO: De kleur van het middelbaar beroepsonderwijs: Een overzichtsstudie naar allochtonen in het mbo;
- Innovatieplatform: Kennis en Innovatie Agenda 2011 – 2020;

Op de website Kerncijfers Schoolverlatersonderzoeken (<https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/SISOnline/Home.aspx>) zijn meerjarige landelijke statistieken te vinden over gediplomeerde schoolverlaters van het initiële onderwijs in Nederland. De cijfers zijn gebaseerd op de schoolverlatersonderzoeken van het ROA (in samenwerking met CBS en DESAN Resarch Solutions) en hebben betrekking op de gediplomeerden van het avo, vmbo, mbo en het hbo. De kerncijfers die gepresenteerd worden geven een inzicht in de gevolgde studie, het vervolgonderwijs en de intrede van de schoolverlaters op de arbeidsmarkt.

De website is te raadplegen vanuit twee invalshoeken: naar onderwijsindeling en naar kernindicator. De invalshoek naar onderwijs laat alle kerncijfers voor een bepaalde onderwijsindeling zien. Hierbij kan gekozen worden voor onderwijsniveau, onderwijssectoren en individuele opleidingen. Daarnaast is er de mogelijkheid om een keuze te maken voor voltijd, deeltijd of duale opleidingsvarianten. De invalshoek naar indicator laat voor alle onderwijsniveaus, -sectoren dan wel opleidingen de informatie over één gekozen indicator zien. Zowel in het menu als in de overzichtstabellen zijn de kernindicatoren naar een vijftal categorieën ingedeeld:

- algemene achtergrondkenmerken;
- gevolgde opleiding;
- oordeel over de gevolgde opleiding;
- kenmerken vervolgonderwijs;
- arbeidsmarktindicatoren en baankenmerken.

De cijfers worden telkens, zover mogelijk, weergegeven voor de laatste vijf meetjaren en worden jaarlijks geüpdatet rond de tijd dat het landelijk rapport 'Schoolverlaters tussen Onderwijs en Arbeidsmarkt' uitkomt.

De website biedt daarnaast uitgebreide informatie over de methodologische aanpak van het Schoolverlatersinformatiesysteem (SIS) alsmede een verantwoording van de respons.

Website Kerncijfers Schoolverlatersonderzoeken:
<https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/SISOnline/Home.aspx>

¹ Voor rapportages van het ROA op basis van cijfers afkomstig van het SchoolverlatersInformatieSysteem, zie www.roa-maastricht.nl

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA).
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden verveelvoudigd
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur
van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving

ROA secretariaat, Maastricht

augustus 2017

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Postbus 616
6200 MD Maastricht
T +31 43 3883647
F +31 43 3884914
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Maastricht University
School of Business and Economics